

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi V. sp. z o.o.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...)

na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie

V AGa (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 listopada 2019 r.

oddala skargę.

UZASADNIENIE

V. Sp. z o.o. (dalej – skarżąca), w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, datowanej na 19 sierpnia 2018 r. (z uzasadnienia jednoznacznie wynika, iż poprawny rok to 2019), dzień wpływu do Sądu Apelacyjnego w (...) – 21 sierpnia 2019 r., wniosła o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd Apelacyjny w (...) o zapłatę z powództwa M. Sp. z o.o. przeciwko A.K. przy udziale V. Sp. z o.o. (V AGa (...));

2. przyznanie skarżącej od Skarbu Państwa sumy pieniężnej w wysokości 6.000 zł (sześć tysięcy złotych);

3. przyznanie skarżącej od Skarbu Państwa kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że 8 stycznia 2018 r. pozwany A.K., wraz ze skarżącą, występującym w charakterze interwenienta ubocznego, wniósł apelację do Sądu Apelacyjnego w (...) od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 23 listopada 2017 r. Powód – M. Sp. z o.o. odpowiedział na apelację pismem procesowym odebrany przez skarżącą 15 lutego 2018 r. Postanowieniem z 27 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w G. przywrócił pozwanemu A.K., termin do wniesienia apelacji, która faktycznie wpłynęła do sądu przed tym terminem. Powód odpowiedział na apelację pismem procesowym odebrany przez skarżącą 26 kwietnia 2018 r. W opinii skarżącej w tym też dniu zgromadzona została pełna dokumentacja umożliwiająca prawidłowe procedowanie w związku z wniesionymi apelacjami stron.

Dwunastego sierpnia 2019 r. skarżąca odebrała zawiadomienie Sądu Apelacyjnego w (...) z 26 lipca 2019 r. o wyznaczeniu posiedzenia na dzień 3 września 2019 r. Jak podkreśla skarżąca, od 26 kwietnia 2018 r. do dnia sporządzenia zawiadomienia minęło 456 dni, zaś do dnia wyznaczonego posiedzenia Sądu minie 495 dni.

Uzasadniając wniosek o przyznanie od Skarbu Państwa sumy pieniężnej w wysokości 6.000 zł, skarżąca wskazała, że zgodnie z treścią wyroku Sądu Okręgowego w G. z 23 listopada 2017 r., powodowi przysługuje od pozwanego kwota 56.788,41 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 16 października 2013 r. do 31 grudnia 2015 r. i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. W okresie przewlekłości postępowania, którego dotyczy niniejsza skarga od wyżej wymienionej kwoty naliczane są odsetki za opóźnienia. Przewlekłość zdaniem skarżącej wynosi około 15 miesięcy, a odsetki w tym okresie w przybliżeniu wyniosłyby 6.000 zł.

Skarżąca wskazała, że w przypadku utrzymania powyższego wyroku powód zobowiązany będzie do zapłaty należności głównej powiększonej o odsetki, które w związku z przewlekłością postępowania będą większe o kwotę 6.000 zł. W dalszym toku postępowania możliwe będzie wystąpienie przez pozwanego przeciwko skarżącej o zapłatę wymienionych należności.

W odpowiedzi na skargę, Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) wniósł o jej oddalenie. Nie negując podanych przez skarżącą faktów dotyczących przebiegu postępowania apelacyjnego, uzupełnił jego opis, wskazując, że akta sprawy wraz z apelacjami pozwanego i interwenienta ubocznego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w (...) 21 maja 2018 r. Po zarejestrowaniu sprawy, wylosowano sędziego sprawozdawcę, a 4 czerwca 2018 r. pozostałych członków składu. Zarządzeniem z dnia 22 lipca 2019 r. skierowano sprawę na rozprawę wyznaczoną na 3 września 2019 r. Na rozprawie apelacyjnej odrzucono apelację pozwanego, zaś apelacja skarżącej rozpoznana zostanie po uprawomocnieniu się postanowienia o odrzuceniu apelacji pozwanego.

Skarga na przewlekłość postępowania w sprawie wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w (...) 21 sierpnia 2019 r. i zarejestrowano ją pod sygnaturą V Sk (...), zaś akta sprawy z apelacją skarżącej – 21 maja 2018 r.

Następnie Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) zwrócił uwagę na sukcesywnie wzrastający w ostatnich latach czas oczekiwania na rozprawę, konieczność rozpoznawania spraw z uwzględnieniem kolejności wpływu, niewystarczającą obsadę kadrową Sąd, a także wzrost wpływu spraw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość podlega oddaleniu.

Skarga na przewlekłość postępowania stanowi jeden z instrumentów prawnych umożliwiających urzeczywistnienie przewidzianego w art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm., dalej: Konwencja) oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483 ze zm.) prawa do rozpoznania sprawy przez sąd w rozsądnym terminie. Konsekwentnie jej celem jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości poprzez wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego biegu procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2012 r., III SPP 21/12 oraz z 16 stycznia 2018 r., III SPP 60/17).

Punktem wyjścia dla oceny przewlekłości postępowania jest analiza czasu trwania postępowania, a w szczególności tego, czy sprawa została rozpatrzona

w rozsądnym terminie. Zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej – Trybunał), ocena ta wymaga uwzględnienia następujących elementów (patrz: postanowienie Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2019 r., I NSP 68/18):

1. stopnia skomplikowania sprawy;
2. zachowania skarżącego;
3. czynności podejmowanych przez organ rozpatrujący sprawę;
4. znaczenia rozstrzygnięcia dla skarżącego.

Jednocześnie Trybunał podkreślał, że nie jest możliwe *a priori* sformułowanie konkretnych maksymalnych terminów do rozpoznania sprawy.

Analogicznie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. 2004, nr 179, poz. 1843 ze zm., dalej: ustawa o skardze na przewlekłość) stanowi, iż ocenie w szczególności podlega terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W przedmiotowej sprawie, od momentu wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego w (...) (21 maja 2018 r.), do chwili wniesienia skargi na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (21 sierpnia 2019 r.) upłynęło 15 miesięcy. W okresie tym, 22 lipca 2019 r. sprawa została skierowana na rozprawę wyznaczoną na 3 września 2019 r.

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa pogląd, że naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki

jest m.in. wielomiesięczna beczynność sądu polegająca na niewyznaczeniu rozprawy, trwająca co najmniej 12 miesięcy (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 marca 2007 r., III SPP 3/07; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 68/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18). Podkreślić jednakże należy, że dwunastomiesięczny okres trwania postępowania apelacyjnego nie stanowi sztywnej cezury czasowej skutkującej automatyzmem w stwierdzaniu przewlekłości. Tego rodzaju mechanizm musiałby bezpośrednio wynikać z ustawy, a tak naturalnie nie jest. Stosownie do powyższego Naczelny Sąd Administracyjny podkreślał, że sam fakt trwania postępowania przez okres 12 miesięcy, nie oznacza, że nastąpiła przewlekłość postępowania (por. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z 7 marca 2014 r., II OPP 14/14; z 25 lipca 2013 r., II OPP 25/13; z 19 sierpnia 2011 r., II OPP 27/11; z 3 października 2014 r., I OPP 101/14). Wskazać ponadto można orzeczenia, w których NSA stwierdzał, że przewlekłość postępowania ma miejsce, jeśli czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy w sprawie sądowoadministracyjnej przekracza znacząco 12 miesięcy (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 marca 2005 r., I OPP 15/05; zob. również postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19). W przedmiotowej sprawie nie można stwierdzić znaczącego przekroczenia tego terminu.

Sąd Najwyższy zważył nadto, że czynność polegająca na wyznaczeniu terminu rozprawy miała miejsce niemalże na miesiąc (bez jednego dnia) przed wpływieniem skargi na przewlekłość do Sądu Apelacyjnego w (...), zaś termin ten został wyznaczony na 3 września 2019 r., czyli na 13 dzień, licząc od dnia wpływu skargi do Sądu Apelacyjnego w (...). Konsekwentnie wniesiona w sprawie skarga na przewlekłość postępowania nie mogła w żadnym stopniu przyczynić się do realizacji jej zasadniczej funkcji, czyli wymuszenia nadania sprawie odpowiedniego biegu.

Na marginesie niniejszej sprawy Sąd Najwyższy raz jeszcze zwraca uwagę, że dla stwierdzenia przewlekłości postępowania irrelewantne pozostają argumenty dotyczące niewystarczającej obsady kadrowej Sądu, obciążenia orzeczniczego

sędziów, wzrostu wpływu spraw, konieczności rozpatrywania ich według kolejności wpływu, czy też jakiegokolwiek inne okoliczności związane z organizacją systemu sądownictwa. Zgodnie z przywołaną już treścią art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dokonując oceny, czy naruszone zostało prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, obok upływu czasu, uwzględnia się indywidualne okoliczności sprawy. Tym samym nie ma tu miejsca na szerokie uwzględnienie kwestii organizacyjnych, niestanowiących *de iure* składnika konkretnego postępowania (porz: postanowienia Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2013 r., III SPP 242/13; postanowienie Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18). Kwestia właściwej organizacji sądownictwa, w tym zapewnienie optymalnej obsady kadrowej sądów, jest obowiązkiem państwa, na co wielokrotnie zwracał uwagę Trybunał i Sąd Najwyższy (wyrok Trybunału w sprawie Sutter v. Szwajcaria z 22 lutego 1984 r., skarga nr 8209/78; wyrok Trybunału w sprawie Wasilewski v. Polska z 21 grudnia 2000 r., skarga nr 32734/96; postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SPP 34/04; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2019 r., I NSP 18/19).

Uwzględniając powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, oddalił skargę.